

Sotvoldiyev Asadbek Olimjon o'g'li

Jamoat xavfsizligi universiteti magistratura talabasi

Аннотация

Ushbu maqolada turizmning milliy iqtisodiyotdagi o'рни va uning iqtisodiy xavfsizlik bilan o'zaro bog'liqligi tahlil qilinadi. Turizm sohasi nafaqat xorijiy valyuta tushumlari va yangi ish o'rinlari yaratish orqali iqtisodiy o'sishga hissa qo'shadi, balki iqtisodiy diversifikatsiya va hududiy rivojlanishning muhim omili sifatida ham namoyon bo'ladi. Maqolada turizmning iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashdagi roli, xususan, tashqi tahdidlarga nisbatan iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashdagi ahamiyati yoritilgan. O'zbekiston misolida olib borilgan tahlillar orqali turizm siyosatining ijobiy natijalari va mavjud muammolari ko'rib chiqiladi hamda barqaror va xavfsiz turizmni rivojlantirish bo'yicha takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: turizm, milliy iqtisodiyot, iqtisodiy xavfsizlik, diversifikatsiya, hududiy rivojlanish, barqarorlik, tashqi tahdidlar.

Аннотация

В данной статье рассматривается роль туризма в национальной экономике и его взаимосвязь с экономической безопасностью. Туризм способствует экономическому росту не только за счёт поступлений иностранной валюты и создания новых рабочих мест, но и как важный фактор экономической диверсификации и регионального развития. В статье освещается значение туризма в обеспечении экономической безопасности, в частности, в укреплении устойчивости экономики к внешним угрозам. На примере Узбекистана проанализированы положительные результаты туристической политики, а также существующие проблемы. В завершение предложены рекомендации по устойчивому и безопасному развитию туризма в стране.

Ключевые слова: туризм, национальная экономика, экономическая безопасность, диверсификация, региональное развитие, устойчивость, внешние угрозы.

Abstract

This article examines the role of tourism in the national economy and its interrelation with economic security. Tourism contributes to economic growth not only through foreign currency inflows and job creation but also as a key factor in economic

diversification and regional development. The paper highlights the significance of tourism in ensuring economic security, particularly in strengthening resilience against external threats. Using Uzbekistan as a case study, the article analyzes the positive outcomes of tourism policy as well as existing challenges. Finally, it offers recommendations for the sustainable and secure development of the tourism sector in the country.

Keywords: tourism, national economy, economic security, diversification, regional development, stability, external threats.

So‘nggi o‘n yilliklar davomida turizm sohasi global miqyosda eng tez rivojlanayotgan va iqtisodiy o‘shishga sezilarli hissa qo‘shayotgan tarmoqlardan biriga aylandi. Jahon sayyohlik tashkiloti (UNWTO) ma‘lumotlariga ko‘ra, turizm yalpi ichki mahsulot (YaIM), bandlik va eksport xizmatlari hajmiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda. Xususan, rivojlanayotgan mamlakatlar uchun turizm nafaqat iqtisodiy o‘shishning muhim omili, balki xalqaro maydondagi ijobiy imijni shakllantirish vositasi sifatida ham xizmat qilmoqda. Bu jarayonda turizmning iqtisodiy xavfsizlik bilan o‘zaro bog‘liqligi tobora dolzarb masalaga aylanmoqda.

Iqtisodiy xavfsizlik — bu davlatning iqtisodiy mustaqilligi, barqaror rivojlanish salohiyati va tashqi-iqtisodiy tahdidlarga qarshi tura olish qobiliyatidir. Turizm esa bu xavfsizlikni ta‘minlashda ikki tomonlama rol o‘ynaydi: bir tomondan, u iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish orqali barqarorlikni kuchaytiradi, ikkinchi tomondan esa, o‘zi ham turli xavf-xatarlarga nisbatan sezgir tarmoq hisoblanadi. Masalan, pandemiyalar, geosiyosiy beqarorlik, tabiiy ofatlar yoki xavfsizlik infratuzilmasidagi zaifliklar turizmga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Shu bois, turizmni rivojlantirishda nafaqat iqtisodiy manfaatlar, balki xavfsizlik omillari ham inobatga olinishi zarur.

Shu bilan birga, so‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish bo‘yicha qator muhim huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Jumladan, 2019-yil 5-yanvarda qabul qilingan Prezident Farmoni — PF-5611-sonli “O‘zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Farmon orqali turizm milliy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, hududlarni jadal rivojlantirish, yangi ish o‘rinlari yaratish va mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligini oshirishda strategik tarmoq sifatida e‘tirof etildi.¹ Ushbu hujjat asosida viza rejimining liberallashtirilishi, chet el fuqarolari uchun ro‘yxatdan o‘tish tartibining soddalashtirilishi, turizm subyektlariga soliq va bojxona imtiyozlarining berilishi kabi muhim islohotlar amalga oshirildi.

¹ PF-5611-sonli Prezident Farmoni, 05.01.2019

Shuningdek, 2025-yil 18-noyabrda qabul qilingan PF–217-sonli Prezident Farmoni “Ekologiya va turizm sohaslarida aholi talablariga tezkor javob bera oladigan boshqaruv tizimini yaratish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi hujjat orqali turizm sohasining strategik ahamiyati yana bir bor e‘tirof etildi. Ushbu farmon asosida Turizm qo‘mitasining faoliyati takomillashtirildi, xizmatlar sifati oshirildi va milliy turistik mahsulotlarning jahon bozorida raqobatbardoshligini ta‘minlash bo‘yicha aniq vazifalar belgilandi.² O‘zbekistonda turizm sohasi milliy iqtisodiyotning strategik tarmog‘iga aylanishi natijasida bir qator muhim ko‘rsatkichlar qayd etildi: 2023-yilda mamlakatga 6,6 milliondan ortiq xorijiy sayyoh tashrif buyurdi, bu 2022-yilga nisbatan 1,5 barobar ko‘p bo‘lib, turizm xizmatlari eksporti 1,7 milliard AQSh dollarini tashkil etdi; mehmonxona va ovqatlanish xizmatlari sektori 18 foizga o‘sd, turizmga xizmat ko‘rsatuvchi kichik biznes subyektlari soni 12 mingdan oshdi, bu esa bandlik darajasining oshishiga va mahalliy tadbirkorlikning jonlanishiga olib keldi; ayni paytda, har 20 nafar sayyoh hisobiga 1 ta to‘g‘ridan-to‘g‘ri va 2 ta bilvosita ish o‘rni yaratilgani qayd etildi, bu esa turizmning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka qo‘shgan hissasini tasdiqlaydi;³ 2023-yilda Samarqand, Buxoro va Xiva shaharlarida turizm infratuzilmasiga yo‘naltirilgan investitsiyalar hajmi 450 million AQSh dollariga yetdi, shuningdek, 2024-yilning birinchi yarmida Toshkent xalqaro aeroporti orqali kirib kelgan sayyohlar soni 2,1 millionga yetdi, bu esa transport-logistika tizimining turizm bilan integratsiyalashganligini ko‘rsatadi; turizm sohasi YaIM tarkibida 4,2 foiz ulushga ega bo‘lib, bu ko‘rsatkich 2018-yildagi 2,6 foizdan sezilarli o‘shishni anglatadi; turizmning hududiy rivojlanishga ta‘siri ham sezilarli bo‘lib, 2023-yilda Qashqadaryo, Surxondaryo va Farg‘ona viloyatlarida yangi turistik zonalar tashkil etildi, bu esa ichki migratsiya va iqtisodiy faollikni rag‘batlantirdi; turizm sohasini huquqiy jihatdan qo‘llab-quvvatlash maqsadida PF–5611-sonli Prezident Farmoni (2019-yil 5-yanvar), PQ–238-sonli Prezident Qarori (2023-yil 27-iyul) va PF–217-sonli Prezident Farmoni (2025-yil 18-noyabr) qabul qilinib, turizm infratuzilmasini rivojlantirish, boshqaruv tizimini takomillashtirish, ekologik va iqtisodiy xavfsizlikni ta‘minlash bo‘yicha muhim chora-tadbirlar belgilandi; mazkur islohotlar natijasida O‘zbekiston xalqaro reytinglarda turizm bo‘yicha pozitsiyasini yaxshilab, 2024-yilda UNWTO tomonidan “Eng tez rivojlanayotgan turizm yo‘nalishlaridan biri” sifatida e‘tirof etildi.⁴

² [PF–217-sonli Prezident Farmoni, 18.11.2025](#)

³ O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi rasmiy sayti:
<https://stat.uz>

⁴ UNWTO Tourism Barometer – January 2024

Turizmning milliy iqtisodiyotdagi o‘rni va uning iqtisodiy xavfsizlik bilan o‘zaro bog‘liqligi masalasi O‘zbekiston va xalqaro miqyosda ko‘plab olimlar tomonidan o‘rganilgan bo‘lib, bu yo‘nalishdagi tadqiqotlar turizmning iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatlardagi ta‘sirini chuqur tahlil qilishga qaratilgan. Jumladan, Madaminova Gulmira Akramjon qizi o‘zining “O‘zbekistonda zamonaviy turizm tendensiyalari va muammolarini o‘rganish” nomli ilmiy maqolasida turizm sohasining jadal rivojlanayotganligini, xizmatlar sektoridagi o‘shish, bandlik darajasining oshishi, valyuta tushumlarining ko‘payishi va hududiy rivojlanishdagi rolini tahlil qilgan. Muallif BMTning rasmiy statistik ma‘lumotlariga tayanib, har 10 nafar sayyoh bir ish o‘rni yaratishi mumkinligini ta’kidlaydi, shuningdek, turizmning boshqa tarmoqlarga — transport, ovqatlanish, mehmonxona, savdo va madaniyat sohalariga ko‘rsatgan ijobiy ta‘sirini ham yoritadi.⁵ Muhammadmurod Yorqulov esa “O‘zbekistonda hududiy turizmni barqaror rivojlantirishda ijtimoiy-iqtisodiy hamda hukumat strategiyalarining roli va ta‘siri” nomli maqolasida turizmning hududiy rivojlanishdagi o‘rni va iqtisodiy xavfsizlikka ta‘siri chuqur tahlil qilingan bo‘lib, u turizmni ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlovchi vosita sifatida ko‘rib, davlat siyosatining bu sohadagi roli, ayniqsa, Prezident farmonlari va qarorlarining amaliy natijalarini o‘rganadi. Yorqulovning fikricha, turizm infratuzilmasining rivojlanishi, mahalliy aholi bandligini oshirish, ekologik barqarorlik va investitsion jozibadorlikni kuchaytirishdagi roli beqiyosdir.⁶ Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti olimlari tomonidan tayyorlangan “Ta‘lim va turizm: muammo va yechimlar” nomli monografiyada esa turizmning iqtisodiy mexanizmlardagi o‘rni, xizmatlar sektoridagi o‘shish, turizmning boshqa tarmoqlarga ko‘rsatgan ta‘siri va davlat siyosatining bu boradagi roli keng yoritilgan bo‘lib, mualliflar turizmni iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, hududiy tenglikni ta‘minlash va iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlash vositasi sifatida ko‘rib chiqadilar. Monografiyada, shuningdek, turizm sohasidagi mavjud muammolar — infratuzilma yetishmovchiligi, xizmatlar sifati, kadrlar tayyorlashdagi muammolar — va ularni bartaraf etish bo‘yicha aniq tavsiyalar berilgan.⁷ Xalqaro miqyosda esa J. Tribe, C. Cooper, va D. Dredge kabi olimlar turizmning iqtisodiy xavfsizlikka ta‘siri, barqaror rivojlanishdagi roli va davlat siyosatining turizmga ta‘siri haqida keng qamrovli

<https://www.unwto.org/tourism-statistics/unwto-tourism-barometer>

⁵ Madaminova G.A. maqolasi – Ilmiy anjumanlar to‘plami (2023):
<https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0034/6.23>.

⁶ <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/journal/index.php/GED/article/view/4300>

⁷ [TDIU monografiyasi – “Ta‘lim va turizm: muammo va yechimlar” \(2023\)](#)

tadqiqotlar olib borganlar. Jumladan, J. Tribe o‘zining “The Economics of Recreation, Leisure and Tourism” asarida turizmning yalpi ichki mahsulotga qo‘shgan hissasi, bandlik darajasiga ta’siri, valyuta tushumlari orqali iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashdagi rolini asoslab bergan. Tribe turizmni “yumshoq kuch” sifatida baholab, uni iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlovchi vosita deb ataydi.⁸ C. Cooper va D. Dredge esa turizm siyosati, barqaror rivojlanish va xavfsizlik o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikni o‘rganib, davlat siyosatining turizmga ta’siri, ekologik xavfsizlik va madaniy merosni saqlash masalalariga alohida e’tibor qaratganlar. O‘zbekiston kontekstida esa, turizmning iqtisodiy xavfsizlikka ta’siri so‘nggi yillarda qabul qilingan huquqiy hujjatlar orqali mustahkamlanmoqda. Jumladan, PF–5611-sonli Prezident Farmoni (2019-yil 5-yanvar), PQ–238-sonli Prezident Qarori (2023-yil 27-iyul) va PF–217-sonli Prezident Farmoni (2025-yil 18-noyabr) turizm infratuzilmasini rivojlantirish, boshqaruv tizimini takomillashtirish, ekologik va iqtisodiy xavfsizlikni ta’minlash bo‘yicha muhim chora-tadbirlarni belgilab bergan. Bu hujjatlar asosida vizasiz rejimlar joriy etildi, soliq imtiyozlari berildi, mehmonxona va transport infratuzilmasi kengaytirildi, turizm xizmatlari eksporti 1,7 milliard AQSh dollariga yetdi, 2023-yilda 6,6 milliondan ortiq xorijiy sayyoh tashrif buyurdi, xizmatlar sektori 18 foizga o‘sd, turizmga xizmat ko‘rsatuvchi kichik biznes subyektlari soni 12 mingdan oshdi, har 20 nafar sayyoh hisobiga 1 ta to‘g‘ridan-to‘g‘ri va 2 ta bilvosita ish o‘rni yaratilgani qayd etildi, 2023-yilda Samarqand, Buxoro va Xiva shaharlarida turizm infratuzilmasiga yo‘naltirilgan investitsiyalar hajmi 450 million AQSh dollariga yetdi, 2024-yilning birinchi yarmida Toshkent xalqaro aeroporti orqali kirib kelgan sayyohlar soni 2,1 millionga yetdi, turizm sohasi YaIM tarkibida 4,2 foiz ulushga ega bo‘lib, bu ko‘rsatkich 2018-yildagi 2,6 foizdan sezilarli o‘shishni anglatadi, Qashqadaryo, Surxondaryo va Farg‘ona viloyatlarida yangi turistik zonalar tashkil etildi, ichki migratsiya va iqtisodiy faollik rag‘batlantirildi, O‘zbekiston xalqaro reytinglarda turizm bo‘yicha pozitsiyasini yaxshilab, 2024-yilda UNWTO tomonidan “Eng tez rivojlanayotgan turizm yo‘nalishlaridan biri” sifatida e’tirof etildi, bu esa mamlakatda olib borilayotgan turizm siyosatining samaradorligini va xalqaro maydondagi raqobatbardoshligini tasdiqlaydi.⁹ Yuqoridagi ilmiy manbalar va statistik ko‘rsatkichlar turizmning nafaqat iqtisodiy o‘shish, balki iqtisodiy xavfsizlikni ta’minlashdagi strategik rolini tasdiqlaydi, bu esa ushbu mavzuni chuqur o‘rganish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishni dolzarb vazifa sifatida belgilaydi.

⁸ [Tribe, J. \(2015\). *The Economics of Recreation, Leisure and Tourism*. Routledge.](#)

⁹ UNWTO Tourism Barometer – January 2024

<https://www.unwto.org/tourism-statistics/unwto-tourism-barometer>

Mazkur tadqiqotda turizmning milliy iqtisodiyotdagi oʻrni va iqtisodiy xavfsizlik bilan oʻzaro bogʻliqligini oʻrganish uchun bir nechta ilmiy-uslubiy yondashuvlardan foydalanildi. Avvalo, huquqiy tahlil metodi yordamida Oʻzbekiston Respublikasining turizm sohasiga oid asosiy qonun hujjatlari, xususan, “Turizm toʻgʻrisida”gi Qonun, Prezident farmonlari va hukumat qarorlari oʻrganildi. Bu orqali davlat siyosatining turizmni rivojlantirishdagi roli va iqtisodiy xavfsizlikka taʼsiri tahlil qilindi.

Shuningdek, statistik tahlil metodi asosida Oʻzbekiston Respublikasi Statistika agentligi, UNWTO va boshqa xalqaro tashkilotlarning 2016–2024-yillar oraligʻidagi rasmiy maʼlumotlari asosida turizmning iqtisodiy koʻrsatkichlarga taʼsiri — sayyohlar soni, eksport hajmi, bandlik darajasi, YaIMdagi ulushi va hududiy investitsiyalar — oʻrganildi.

Bundan tashqari, solishtirma metod orqali Oʻzbekiston tajribasi Gruziya, Turkiya va Qozogʻiston kabi davlatlar bilan taqqoslab tahlil qilindi. Kontent-analiz metodi yordamida esa mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari, hukumat hujjatlari va tahliliy materiallar mazmunan oʻrganilib, mavzuga oid nazariy asoslar shakllantirildi. Tadqiqot doirasi 2016–2025-yillarni qamrab olib, ochiq manbalar va rasmiy statistikaga asoslangan.

Tahlil va natijalar. Oʻzbekistonda turizm sohasining milliy iqtisodiyotdagi oʻrni va uning iqtisodiy xavfsizlik bilan oʻzaro bogʻliqligini oʻrganish natijalari shuni koʻrsatadiki, soʻnggi yillarda bu tarmoq mamlakat iqtisodiyotining muhim drayveriga aylanmoqda. Statistik tahlillar asosida aniqlanishicha, 2023-yilda Oʻzbekistonga 6,6 milliondan ortiq xorijiy sayyoh tashrif buyurgan boʻlib, bu 2022-yilga nisbatan 1,5 barobar koʻpdir. Turizm xizmatlari eksporti hajmi 1,7 milliard AQSh dollarini tashkil etgan, bu esa mamlakatning valyuta tushumlarini sezilarli darajada oshirgan. Turizm sohasi orqali yaratilgan ish oʻrinlari soni ham ortib, har 20 nafar sayyoh hisobiga 1 ta toʻgʻridan-toʻgʻri va 2 ta bilvosita ish oʻrni yaratilgani qayd etilgan. Bu esa turizmning bandlik siyosatiga qoʻshayotgan hissasini koʻrsatadi.

Huquqiy tahlil natijalariga koʻra, turizm sohasini rivojlantirish boʻyicha qabul qilingan PF–5611-sonli Prezident Farmoni (2019), PQ–238-sonli Prezident Qarori (2023) va PF–217-sonli Farmon (2025) kabi hujjatlar orqali sohada institutsional islohotlar, soliq va bojxona imtiyozlari, infratuzilma loyihalari va boshqaruv tizimining takomillashuvi taʼminlandi. Bu huquqiy asoslar turizmni iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlovchi strategik tarmoq sifatida shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni koʻrsatadiki, Madaminova G.A., Yorqulov M. va TDIU mualliflari tomonidan olib borilgan tadqiqotlar turizmning iqtisodiy oʻsish, bandlik, hududiy rivojlanish va xizmatlar sektoridagi oʻrnini asoslashga qaratilgan. Xalqaro miqyosda esa J. Tribe, C. Cooper va D. Dredge kabi olimlar turizmning iqtisodiy

xavfsizlik, barqarorlik va tashqi tahdidlarga chidamlilikdagi rolini chuqur tahlil qilganlar. Bu yondashuvlar O‘zbekiston tajribasini xalqaro kontekstda baholash imkonini beradi.

Solishtirma tahlil natijalariga ko‘ra, O‘zbekiston turizm siyosati Gruziya va Turkiya kabi davlatlar tajribasiga yaqinlashmoqda. Xususan, vizasiz rejimlar, raqamli xizmatlar, ekologik turizm va madaniy merosni saqlash bo‘yicha olib borilayotgan ishlar xalqaro standartlarga moslashmoqda. UNWTOning 2024-yilgi “Tourism Barometer” hisobotida O‘zbekiston eng tez rivojlanayotgan turizm yo‘nalishlari qatorida 4-o‘rinni egallagani mamlakatning global turizm bozoridagi raqobatbardoshligini tasdiqlaydi.

Umuman olganda, tahlillar shuni ko‘rsatadiki, turizm O‘zbekiston iqtisodiyotida diversifikatsiya, barqaror o‘shish, valyuta tushumlari, hududiy rivojlanish va bandlikni ta‘minlash orqali iqtisodiy xavfsizlikni mustahkamlovchi muhim tarmoq sifatida shakllanmoqda. Biroq, xizmatlar sifati, kadrlar salohiyati va infratuzilma muammolari hali ham dolzarb bo‘lib qolmoqda. Bu esa turizm siyosatini yanada takomillashtirish va barqaror rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqishni talab etadi.

Xulosa va takliflar. O‘tkazilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, turizm O‘zbekiston iqtisodiyotining muhim tarmog‘iga aylanib, valyuta tushumlari, bandlik, hududiy rivojlanish va xizmatlar sektorining o‘shishiga sezilarli hissa qo‘shmoqda. Turizmning iqtisodiy xavfsizlikdagi o‘rni ayniqsa tashqi tahdidlarga chidamlilik, iqtisodiy diversifikatsiya va barqarorlikni ta‘minlash orqali namoyon bo‘lmoqda. Biroq xizmatlar sifati, kadrlar salohiyati va infratuzilma kabi yo‘nalishlarda muammolar saqlanib qolmoqda.

Shu asosda quyidagi takliflar ilgari suriladi:

- Turizmni iqtisodiy xavfsizlik strategiyasiga integratsiya qilish.
- Hududiy turizm klasterlarini rivojlantirish.
- Xizmatlar sifati va kadrlar tayyorlash tizimini kuchaytirish.
- Raqamli infratuzilmani kengaytirish va onlayn xizmatlarni rivojlantirish.
- Xalqaro hamkorlik va investitsiyalarni jalb etishni faollashtirish.
- Ekoturizm va madaniy yo‘nalishlarga ustuvorlik berish.

Ushbu takliflar turizmning iqtisodiy xavfsizlikdagi rolini mustahkamlashga xizmat qiladi

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Madaminova G.A. (2023). O‘zbekistonda zamonaviy turizm tendensiyalari va muammolarini o‘rganish. Ilmiy anjumanlar to‘plami.
2. Yorqulov M. (2025). O‘zbekistonda hududiy turizmni barqaror rivojlantirishda ijtimoiy-iqtisodiy hamda hukumat strategiyalarining roli va ta‘siri. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot jurnali.

3. TDIU mualliflar jamoasi. (2023). Ta'lim va turizm: muammo va yechimlar. Toshkent: "Iqtisodiyot" nashriyoti.
4. Tribe, J. (2015). The Economics of Recreation, Leisure and Tourism. 5-nashr. London: Routledge.
5. UNWTO. (2024). Tourism Barometer – January 2024. Butunjahon sayyohlik tashkiloti rasmiy hisobotlari.
6. Xalq so'zi gazetasi. (2024). O'zbekiston turizmi eng tez rivojlanayotgan yo'nalishlar qatorida.
7. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. (2024). Turizm va dam olish sohasidagi asosiy ko'rsatkichlar. Rasmiy statistik byulletenlar.